

BANK VA MOLIYA LOYIHALARINI BAHOLASHDA PERT DIAGRAMMALARDAN AMALIY FOYDALANISH

PARDAYEV HUSAN XUSHBOQOVICH

*Raqamli iqtisodiyot va agrotexnologiyalar universiteti
magistratura loyiha boshqaruvi yunalishi 1-bosqich talabasi*

ANNOTATSIYA: Ushbu maqolada Bank va moliya sohasida loyihalarni samarali boshqarish uchun turli metodologiyalar qo'llaniladi. Ularning ichida **CPM (Critical Path Method)**, **Gantt diagrammasi**, va **Monte-Karlo tahlili** kabi usullar muhim ahamiyatga ega. Ushbu maqolada bank kreditlari, investitsion loyihalar va moliyaviy rejalashtirishda **PERT dan tashqari alternativ yondashuvlar** qanday qo'llanilishi ko'rib chiqiladi. Har bir metodning ustunlik va kamchiliklari tahlil qilinib, real moliyaviy loyihalar misolida ularning natijalari baholanadi.

Kalit so'zlar: CPM, Gantt diagrammasi, Monte-Karlo tahlili, bank loyihalari, moliyaviy rejalashtirish, risklarni boshqarish, vaqtni rejalashtirish, investitsion loyihalar, kredit jarayoni.

ASOSIY QISM

Quyida bank va moliya loyihalarini baholashda **PERT dan tashqari boshqa usullardan foydalanish** bo'yicha **kreativ fikrlar va amaliy misollar** jadval shaklida taqdim etiladi.

Metod	Tavsif	Amaliy misol (Bank va moliya sohasida)
CPM (Critical Path Method)	Loyihaning eng muhim bosqichlarini aniqlash va	Bank filiali qurilishi: Kredit bo'limi, mijozlarga xizmat ko'rsatish, IT infratuzilmasi va

Metod	Tavsif	Amaliy misol (Bank va moliya sohasida)
	vaqtni rejalashtirishga yordam beradigan metod.	xavfsizlik tizimini o'rnatish kabi bosqichlar rejalashtiriladi.
Gantt diagrammasi	Loyihaning bosqichlarini grafik tarzda ko'rsatadigan vizual rejalashtirish usuli.	Kredit ajratish jarayoni: Kredit arizasini tekshirish, hujjatlarni tayyorlash, tasdiqlash va mablag'ni ajratish bosqichlari aniq belgilab boriladi.
Monte-Karlo tahlili	Loyihadagi noaniqlik va risklarni baholash uchun tasodifiy simulyatsiyalar ishlatiladigan metod.	Investitsiya loyihasi: Bank yangi depozit dasturi yaratmoqda. Ushbu tahlil yordamida mijozlarning ehtimoliy foiz stavkalariga javobi oldindan baholanadi.
Agile (moslashuvchan yondashuv)	Loyihalarni qismlarga bo'lib, moslashuvchan tarzda rivojlantirish usuli.	Yangi mobil banking ilovasi yaratish: Ilova dastlab asosiy funksiyalar bilan chiqadi, so'ng foydalanuvchilar fikr-mulohazalariga asoslanib yangilanadi.
Six Sigma	Loyihadagi xatoliklarni minimallashtirish va jarayonlarni takomillashtirishga qaratilgan usul.	Bank operatsiyalarini optimallashtirish: Kredit arizalarini ko'rib chiqish jarayonidagi ortiqcha vaqt sarfini aniqlash va qisqartirish.

PERT diagrammalaridan tashqari CPM, Gantt diagrammasi, Monte-Karlo tahlili kabi metodlar ham bank va moliya loyihalarini samarali boshqarishda katta ahamiyatga ega.

Har bir metodning o'ziga xos ustunliklari bor – masalan, CPM aniq bosqichlarni belgilashga yordam bersa, Monte-Karlo tahlili risklarni bashorat qilish imkonini beradi.

Bank tizimida turli metodlarni birlashtirib ishlatish orqali jarayonlarni tezlashtirish, resurslarni tejash va mijozlarga qulay xizmat ko'rsatish mumkin.

Bank kredit jarayonini "blokklar" sifatida ko'rib chiqish: Har bir bosqichni mustaqil modullarga ajratib, ular orasidagi eng muhim aloqalarni aniqlash va optimallashtirish.

"Smart contract" asosida kredit tasdiqlash tizimi: Kredit jarayonlarini tezlashtirish uchun blockchain texnologiyasidan foydalanish, bunda shartlar avtomatik bajariladi va inson omili kamayadi.

Risklarni sun'iy intellekt yordamida real vaqt rejimida baholash: Mijozning moliyaviy tarixini, daromadlarini va xarajatlarini tezkor tahlil qilib, shaxsiy kredit reytingini shakllantirish.

Bank operatsiyalarini Gantt diagrammasi orqali nazorat qilish: Xodimlarning vazifalarini aniq belgilash, jarayonlarning qaysi bosqichda kechikayotganini aniqlash va resurslarni samarali taqsimlash.

Monte-Karlo simulyatsiyasi orqali investitsion loyihalarni oldindan baholash: Bank yangi mahsulot yoki xizmatni yo'lga qo'yganda, turli ehtimoliy moliyaviy natijalarni hisoblab, eng samarali strategiyani tanlash.

Diagramma izohi:

Ishlab chiqish (25%) eng katta vaqt va resurs talab qiluvchi bosqich.

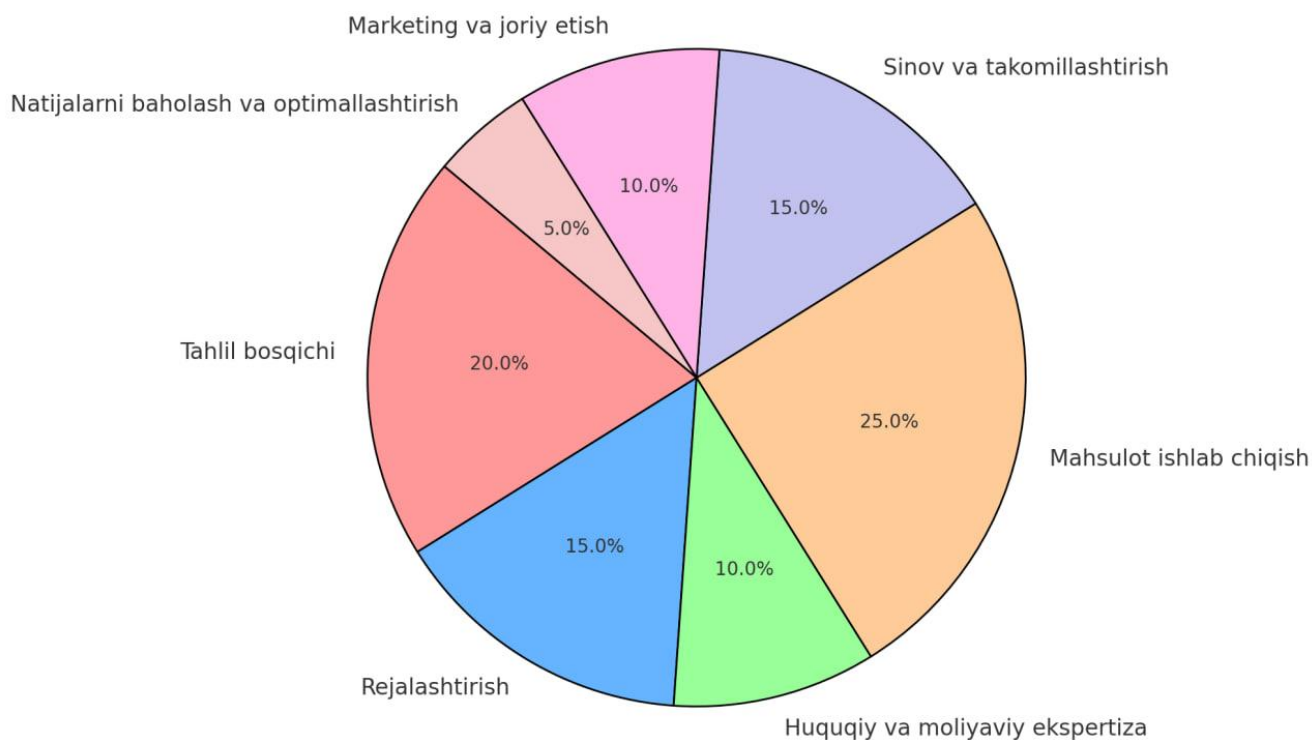
Tahlil (20%) va rejalashtirish (15%) bosqichlari loyiha muvaffaqiyati uchun muhim asos bo'lib xizmat qiladi.

Marketing va natijalarni baholash jarayonlari loyihaning yakuniy bosqichlari bo'lib, umumiy ish hajmining 15% ini tashkil qiladi.

Bank va moliya loyihalarini baholashda **PERT diagrammasining amaliy foydalanishini** vizual tarzda ko'rsatib turibdi. Har bir bosqichning ulushi foizlarda aks ettirilgan.

Bank va Moliya Loyihalarini Baholashda PERT Diagrammasining Taqsimoti

XULOSA

Bank va moliya loyihalarini baholashda PERT (Program Evaluation and Review Technique) diagrammalaridan foydalanish samaradorlikni oshirish va xavflarni boshqarishda muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu usul loyihalarning rejalashtirish jarayonini aniqroq shakllantirishga, vaqt va resurslarni optimal taqsimlashga, shuningdek, loyihaning kechikish ehtimolini kamaytirishga yordam beradi.

Asosiy natijalar:

PERT diagrammalari loyiha jarayonlarining aniq tasvirini yaratishga imkon beradi, bu esa muddatlarni oldindan belgilash va monitoring qilishni osonlashtiradi.

Ushbu metod orqali loyiha tavakkalchiliklarini aniq baholash va samarali strategiyalar ishlab chiqish mumkin bo'ladi.

Loyihalarni boshqarishda qaror qabul qilish jarayoni tezlashadi va resurslarni boshqarish sifat jihatidan yaxshilanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Yo'ldoshev S., Karimov U. – “Loyihalarni boshqarish asoslari” – Toshkent: Iqtisodiyot nashriyoti, 2021.
2. Tursunov I. – “Bank ishi va moliyaviy boshqaruv” – Toshkent: Moliyachi nashriyoti, 2020.
3. Qurbonov A., Xasanov R. – “Investitsion loyihalarni baholash va moliyalashtirish” – Toshkent: Fan va texnologiya, 2019.
4. Nazarov X. – “Innovatsion menejment va loyiha tahlili” – Toshkent: Universitet nashriyoti, 2022.